

קובץ זה מורסם
במרכז ההדרכה הוירטואלי
של אתר תנועת הצופים
Zofim.org.il

הצעות לפעילות

הילדים בשואה

מטרות

1. היכרות של החניכים עם נושא השואה תוך התמקדות בתחום הילדים בשואה
2. בחינת השואה מנקודת מבט על הילדים בשואה ויצירת הזדהות עם הנושא

מהלך הפעולה

שלב ראשון
מחלקים שם של חפץ "יומיומי" לכל ילד (מברשת שיניים, חולצה, תיק, ארנק וכו'), מבקשים מכל חניך שיצייר את החפץ או יפסלו בפלסטלינה, שייתן לו שם, גיל ומה החפץ מרגיש ואיך הוא מראה את זה.
שיחה קצרה - על רגשות, על הצורך לבטא אותם, איך אנחנו מעבירים אותם, ואיך אנחנו מראים אותם.

שלב שני (אפשרות)

שמים בחדר ערימת כרטיסיות עם רגשות כתובים עליהם (לדוגמא - פחד, כעס, זעם הפתעה, בלבול, הנאה, אושר וכו')
שמים דפים וצבעים, כל ילד צריך לבחור רגש ולצייר אותו או לכתוב משהו עליו
עושים סבב בין החניכים ושואלים כל אחד מה בציור שלו מבטא את הרגש שבחר.
ניתן להשתמש ב"מכירה פומבית" בו כל ילד בוחר "לקנות" את הדברים שהוא מעדיף, לפי סדר עדיפויות.

שלב שלישי

מפזרים שירים וציורים של ילדים מתקופת השואה, כל ילד מחפש קטע מתקופת השואה אשר מתקשר לרגש שבחר מקודם (או לחילופין אם עושים את ה"מכירה הפומבית" בוחרים קטע ובודקים האם סדר העדיפויות של אותו ילד שונה משלנו למרות שאנו באותו גיל). אתר ובו קישורים לאיורים וציורים של ילדים מתקופת השואה-

<http://kaye7.school.org.il/shoah2.htm#c52>

סבב כל ילד מקריא או מציג את השיר/ציור שבחר ומספר על הרגש שזה מציג

דיון קצר

- מציאות החיים בגטו- רצוי להשתמש בעדויות/ מכתבים/ תמונות של ילדים.
- איך הילדים הרגישו בתקופה? איך (לדעתנו) התמודדו עם המצב שעמדו מולו?
- מה אנחנו מרגישים כלפי הילדים שהיו בשואה?

אפשר בנקודה זו למשוך את הדיון לכל מקום והדבר תלוי בגיל החניכים. השלבים הראשונים עוזרים לנו ליצור נקודת מבט של ילדים שחווים את הטראומה הגדולה בשואה. הדיון יכול לגעת בנקודות רבות החל מהתמודדות הילדים בשואה וכלה בהתמודדותם לאחר השואה.

החיים בגטו

מטרות:

1. החניכים יתמודדו עם דילמות ערכיות שהתרחשו בגטו בזמן השואה.
2. החניכים ידונו בנושא זיכרון השואה והנצחתה.

מהלך הפעילות:

כל קבוצה מקבלת דילמה, החניכים צריכים להציג את עמדתם ולנמק. חשוב לציין כי אין לדילמות פתרונות חד משמעיים בעיקר משום שלא חוינו בעצמנו את הדברים.

דילמות אפשריות לדיון על החיים בגטו:

א. לאחד האסירים היהודים התברר כי שכנו לצריף מתכנן בריחה. הוא יודע כי אם ייתפס יוטל על כל הצריף עונש מוות באופן קולקטיבי. האסיר מזהיר את חברו ומנסה לשכנעו שלא לברוח אך חברו אינו רוצה לוותר על תכנית הבריחה. מה על האסיר לעשות? כיצד לדעתך היית נוהג?

ב. מרים, נערה בת 16 הובאה למחנה יחד עם הוריה והיא רוצה להצילם בכל מחיר. המפקד הגרמני הציע לה עסקה: תמורת חיי ההורים עליה לקבל "משרה" של מלשינה. האם עליה להסכים?

ג. שמעון הגיע למחנה העבודה יחד עם אחיו הצעיר ממנו ועם חברו הטוב ביותר. הם הצליחו להגניב לתוך המחנה קצת כסף ובעזרתו קנו לחם אצל הפולנים שאתם עבדו בבית החרושת שפעל בתחומי המחנה. הכסף החל להיגמר ובחורף פרצה המחנה מגיפת טיפוס קשה. לשמעון נותר סכום קטן

וכעת עליו להחליט: האם למסור את הלחם שקנה לאחיו הצעיר ולחברו באופן שווה או רק לאחד מהם? האם לשמור את כל הלחם לעצמו?

ד. ניתן להשתמש גם בנספח המצורף של רשימת היהודים שנמצאים במחנה. במקרה זה מדובר ביוזף, ראש היודנראט בגטו, שנדרש למסור שמותיהם של 10 יהודים מהרשימה כאשר אין לו שום מידע מה יקרה לאותם אנשים ולאן הם הולכים.

ה. הומור בחיים בגטו – ראה נספח כתבה על הומור בגטו. ניתן גם להראות את הסרט "החיים יפים" או לכוון את הדין על קיומו של סרט כזה.

דיון לגבי הסיטואציות: האם אנו רשאים לשפוט את מעשי היהודים במחנות הריכוז? האם ניתן להבין מה עבר עליהם ויש "צודק" ו"לא צודק"?

3. כעת דנה הקבוצה בנושא זיכרון השואה והנצחתה. מטרת הדיון הינה למראות את זיכרון השואה הקיים היום ולנסות לראות איך נרצה להנציח את השואה וכיצד תיזכר בעוד 100 שנה. ניתן לעשות זאת בכמה דרכים:

א. חלק מהחניכים מקבלים משימה יום לפני הפעולה- חניך אחד צריך להביא תוך יום חומר אנטישמי וניאו נאצי שקיים היום (אינטרנט, סרטים וכו') וחניך אחר צריך להביא תוך יום סרט תיעודי מקורי של השואה (לא סרט הוליוודי כגון הפסנתרן או החיים יפים אלא סרט כגון "הבריחה מסוביבור" וכו'). סביר להניח כי החניך שיביא חומר

אנטישמי יצליח לאגור חומר רב לעומת החניך שיצטרך למצוא חומר תיעוד מקורי על שואת היהודים. ניתן לדון בשאלה האם נגישות לחומרי תעמולה היא נאצים ואנטישמיים וריחוק גדול מהתקופה יכולים להשפיע על זכרון השואה על ידי אנשים בעוד 100 שנה.

ב. כל חניך נשאל מה אנחנו זוכרים מהשואה. חניכים יכולים להעלות דמויות, סיפורים וכל דבר העולה בראשם כתשובה לשאלה. כל זיכרון שנאמר על ידי החניכים נכתב על פתק. כעת המדריך כותב בצד אחד של החדר "זיכרון" ובצד השני "שיכחה" והחניכים צריכים להחליט איזה פתק יונח תחת "זיכרון" ואיזה פתק יונח תחת "שיכחה" וזאת תחת השאלה מה חשוב שייזכר מהשואה(לעם היהודי ולהם באופן אישי). ניתן לדון בשאלה כיצד עלינו לעצב את זכרון השואה במדינת ישראל, מה אנו רוצים שייזכר, האם דרכי הזיכרון היום (עצרות, עדויות, טקסים וכו') אכן גורמות לנו לזכור והאם דרכים אלו אינן מספיקות בשביל לא לשכוח בטווח הארוך.